

AMBASADA
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
NA UKRAINIE
WYDZIAŁ EKONOMICZNY
01034 Kijów, ul. Jarosławiw Wał 12
tel: (044) 230.07.71, 230.07.78, fax: (044) 270.63.36

POLSKO-UKRAIŃSKA WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA W I POŁOWIE 2009

I. Wymiana towarowa

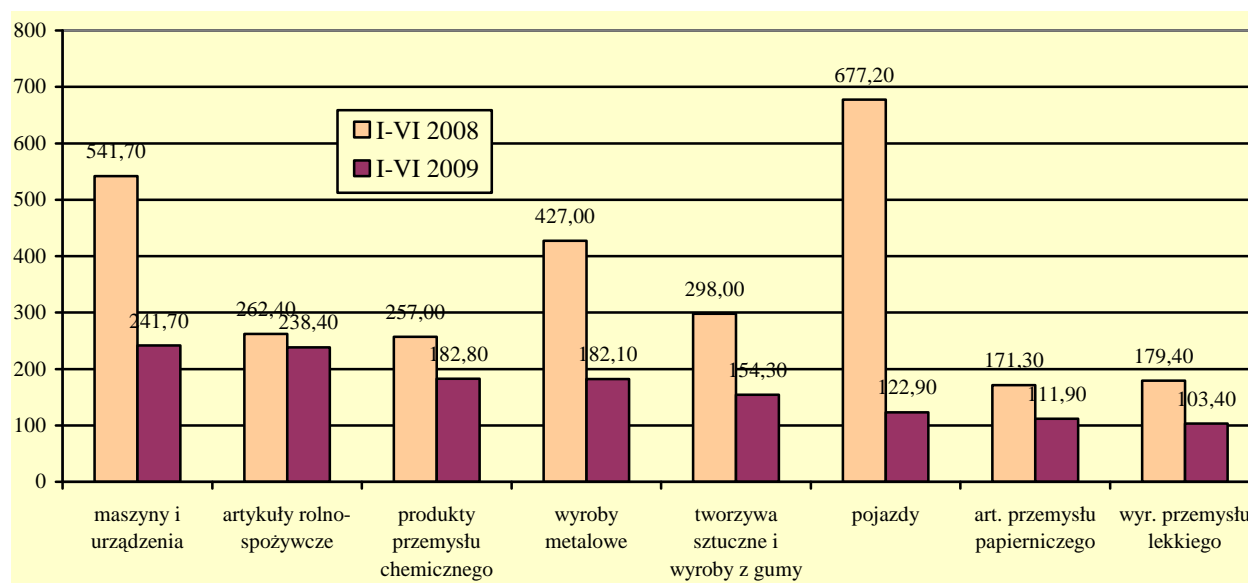
Wartość eksportu. Polski eksport na Ukrainę (wg danych GUS) wyniósł w I półroczu **1516,1 mln USD** (z tego w I kw. 675,5 mln USD), co oznacza **spadek** w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego o **54,1%** (po trzech miesiącach spadek wynosił 55,1%). Skala spadku całego polskiego eksportu (który osiągnął wartość 60,54 mld USD) była mniejsza i wyniosła 32,5%. W efekcie **udział eksportu** na Ukrainę w całym polskim eksporcie zmniejszył się z 3,8% w 2008 r. do **2,51%**. Po pierwszym półroczu Ukraina zajmowała 10 miejsce wśród najważniejszych odbiorców polskich towarów eksportowych (wobec 12 po I kwartale 2009 i 7-8 w 2008 r.) Dane za I półrocze w euro: polski eksport na Ukrainę – 1147,4 mln EUR, spadek o 46,8%, przy spadku całego eksportu o 22,5%.

Według ukraińskich danych statystycznych import z Polski w omawianym okresie osiągnął wartość **968,3 mln USD**. Oznacza to, że tylko 64% polskiego eksportu jest rejestrowane przez stronę ukraińską jako import z Polski. Import z Polski był niższy niż w pierwszym półroczu roku poprzedniego o **55,5%**. Ogólny spadek w ukraińskim imporcie wyniósł 53,4%, a import z państw europejskich obniżył się o 52,6%. Spośród innych ważnych partnerów handlowych Ukrainy w UE nieznacznie mniejszą skalę spadku dostaw na Ukrainę zanotowały m.in. Wielka Brytania (o 50,2%), Holandia (o 48,4%), Włochy (o 54,7%) i największy unijny dostawca towarów na Ukrainę – Niemcy (o 51,6%). Poza UE – dwukrotnie wzrósł import z Uzbekistanu, nieznacznie spadły dostawy z Kazachstanu (o 13,6%), w większym stopniu ze Stanów Zjednoczonych (o 46,4%) i z Turcji (o 54,5%). Bardziej niż w przypadku Polski obniżył się import m.in. z Czech, Słowacji, Węgier i Rumunii (o ponad 60%), a poza UE – m.in. z Rosji (o 58,6%), Chin (o 57%), Białorusi (o 56%), Turkmenistanu (o 79%), Japonii (o 78%) i Korei (o 82%). Udział dostaw z Polski w całym ukraińskim imporcie obniżył się w stosunku do końca czerwca 2008 r. z 5,1% do 4,9% (Polska spadła z 5 na 6 pozycję wśród najważniejszych dostawców towarów na Ukrainę).

Struktura eksportu. W I półroczu 2009 doszło do istotnych zmian w strukturze polskiego eksportu na Ukrainę. W porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego udział wyrobów **przemysłu elektromaszynowego** obniżył się z blisko 37% do niewiele ponad 24%. Stało się to przede wszystkim za sprawą drastycznego spadku eksportu w kategorii pojazdy, których udział obniżył się z 20,5% do 8,1% (spadek wartości eksportu o prawie 82%). Udział eksportu maszyn i urządzeń zmniejszył się nieznacznie, z 16,4% do 15,9%. Bardzo wyraźnie **wzrosło** natomiast **znaczenie artykułów rolno-spożywczych** – z niespełna 8% do 15,7%. Było to efektem przede wszystkim wzrostu eksportu artykułów pochodzenia roślinnego i relatywnie niewielkiego spadku dostaw produktów pochodzenia zwierzęcego. Zwiększył się

także udział eksportu produktów **przemysłu chemicznego** z 7,8% do 12,1% (w kategoriach bezwzględnych spadek o 29%) oraz nieznacznie udział eksportu tworzyw sztucznych i wyrobów z gumy z 9% do 10,2%. Zmniejszył się udział **wyrobów metalowych** z 13% do 12%. Zwiększyło się znaczenie eksportu wyrobów **przemysłu papierniczego** z 5,2% do 7,4% oraz artykułów **przemysłu lekkiego**: z 5,4% do 6,8%. Produkty mineralne zmniejszyły swój udział z 5,3% do 3,5%, natomiast wyroby z kamienia, gipsu, cementu itp. stanowiły 2,9% polskiego eksportu w porównaniu do 4,1% w analogicznym okresie roku poprzedniego. Generalnie, za wyjątkiem wymienionych wcześniej produktów pochodzenia roślinnego, **we wszystkich znaczących kategoriach polskiego eksportu zanotowano spadek wartości dostaw.**

Rys. 1. Porównanie struktury polskiego eksportu na Ukrainę w okresie styczeń-czerwiec 2008 i styczeń-czerwiec 2009 (w mln USD).

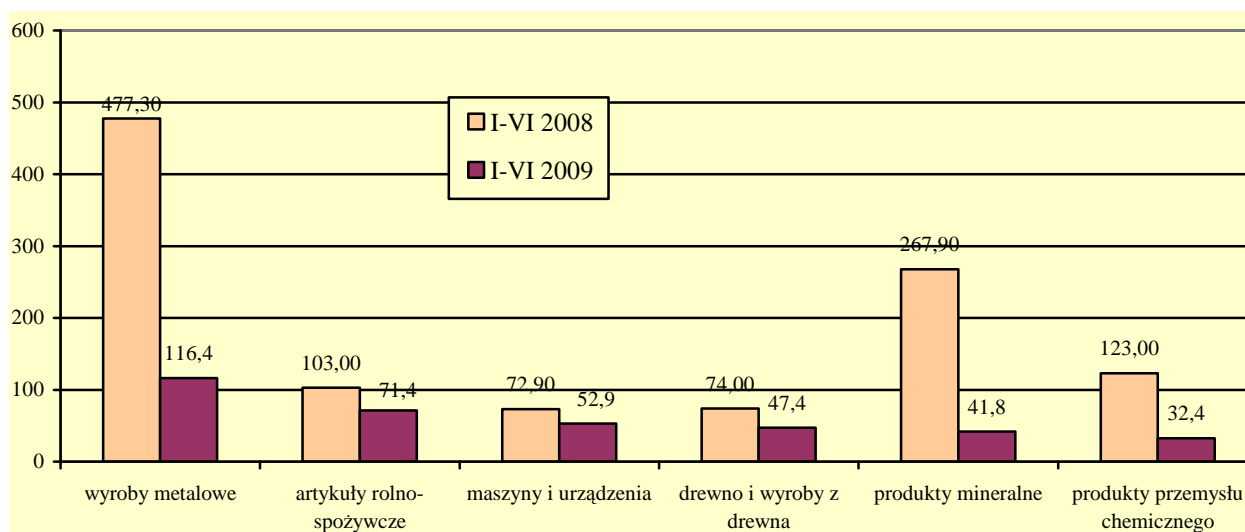
Źródło: dane GUS

Wartość importu. Dostawy towarów z Ukrainy do Polski (wg danych GUS) osiągnęły w I połowie 2009 r. wartość **390,8 mln USD**, czyli były niższe w porównaniu z okresem styczeń-czerwiec 2008 o **aż o 67%**. Spadek ten był większy niż w przypadku łącznych dostaw importowych do Polski, które zmniejszyły się o 39,5% (osiągając wartość 65,5 mld USD). **Udział importu** z Ukrainy w całym polskim imporcie zmniejszył się z 1,14% w 2008 r. do zaledwie **0,6%**. W efekcie wśród kierunków, z których sprowadzane były towary do Polski Ukraina zajmowała po I półroczu odległe 26 miejsce. Dane za I półrocze w euro: polski import z Ukrainy – 294,6 mln EUR, spadek o 61,8%, przy spadku całego importu o 30,6%.

Zgodnie z informacjami Państwowego Komitetu Statystyki Ukrainy eksport towarów do Polski w okresie styczeń-marzec 2009 wyniósł **464,6 mln USD** (co oznacza, że tylko 84% ukraińskiego eksportu do Polski znalazło odzwierciedlenie w polskiej statystyce) i **był niższy** niż w analogicznym okresie roku poprzedniego o **58,6%**. Cały ukraiński eksport zmniejszył się w tym okresie o 46,8%, a eksport do państw europejskich o 53,8%. Bardziej niż w przypadku Polski, spośród dotychczasowych głównych rynków zbytu ukraińskich towarów, spadły dostawy do Włoch (o 63,3%) i Turcji (o 62%). Wzrosły dostawy do państw azjatyckich, przede wszystkim do Chin, Indii, Libanu, Bangladeszu, Iraku, Wietnamu, Korei, Filipin i Turkmenistanu, a w Europie – do Hiszpanii. W rezultacie znaczenie eksportu do Polski zmniejszyło się z 3,5% w całym 2008 r. do 2,68% (Polska spadła z 4 na 10 pozycję wśród najważniejszych rynków zbytu ukraińskich towarów).

Struktura importu. W strukturze polskiego importu z Ukrainy wyraźnie spadł udział **wyrobów metalowych** z 40,2% do 29,8%. Znacząco zwiększył się natomiast udział **artykułów rolnospożywczych** – z 8,7% do 18,3%, a także **maszyn i urządzeń** – z 6,2% do 13,6% oraz wyrobów **przemysłu drzewnego** – z 6,2% do 12,1%. Poważnie zmniejszyło się znaczenie importu **produktów mineralnych** (przede wszystkim rud żelaza) – z 22,6% do 10,7% oraz, w mniejszym stopniu, wyrobów **przemysłu chemicznego** – z 10,4% do 8,3%. Spośród znaczących wartościowo kategorii towarów importowanych z Ukrainy w wymiarze bezwzględny wzrosły jedynie dostawy tłuszczu i olejów, nieznacznie zmniejszyła się wartość dostaw gotowych artykułów spożywczych.

Rys. 2. Porównanie struktury polskiego importu z Ukrainy w okresie styczeń-czerwiec 2008 i styczeń-czerwiec 2009 (w mln USD).

Źródło: dane GUS

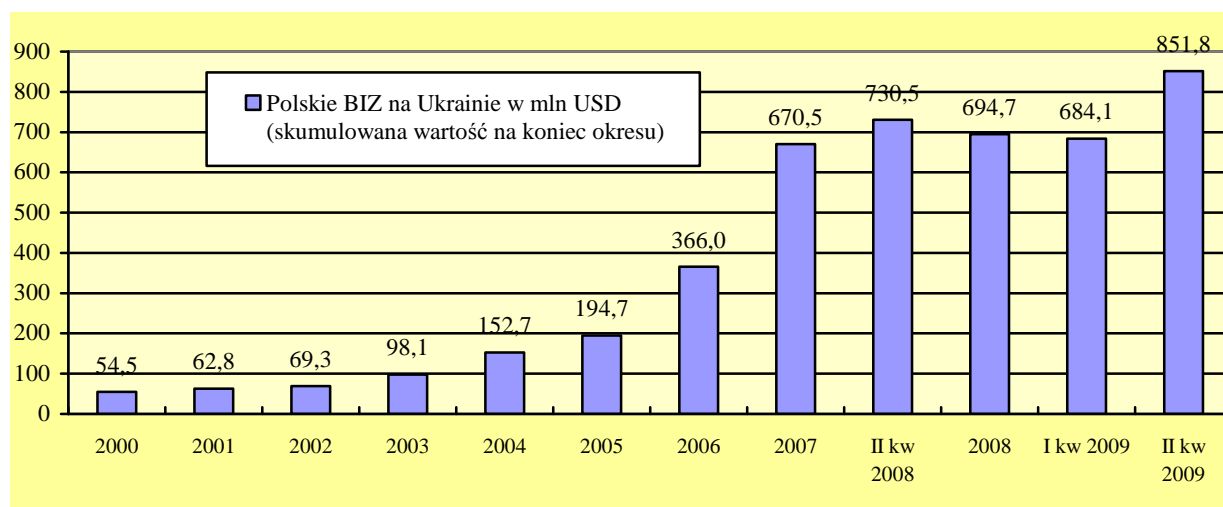
II. Polskie inwestycje na Ukrainie

Według danych Państwowego Komitetu Statystyki Ukrainy w II kwartale 2009 r. nastąpił wyraźny wzrost polskich inwestycji bezpośrednich na Ukrainie. W porównaniu do stanu na koniec marca br. **polskie inwestycje zwiększyły się o 167,7 mln USD, czyli aż o 24,5% i osiągnęły łączną wartość 851,8 mln USD.** Tym samym II kwartał br. przyniósł odwrócenie się negatywnego trendu (spadku polskich inwestycji), trwającego przez poprzednie trzy kwartały. Warto podkreślić, że odnotowany wzrost polskich inwestycji w II kwartale był znaczący w odniesieniu do łącznego napływu zagranicznych inwestycji na Ukrainę w tym okresie – inwestycje z Polski stanowiły prawie 11,7% wszystkich BIZ, które napłynęły w II kwartale (więcej zainwestowali na Ukrainie w tym czasie jedynie inwestorzy z Francji, Holandii i, nieznacznie, z Cypru). Należy jednak zaznaczyć, że powyższy wzrost polskich inwestycji wynikał w przeważającej części z jednej transakcji – podniesienia przez bank PKO BP kapitału zakładowego w należącym do niego „Kredobanku”, o kwotę 1 mld hrywien, czyli prawie 130 mln USD (dzięki temu „Kredobank” przesunął się na 14 pozycję wśród ukraińskich banków pod względem wartości kapitału zakładowego). Ale nawet jeśli pominiemy inwestycję banku PKO BP, polskie inwestycje w okresie kwiecień-czerwiec br. zanotowałyby dość wyraźny wzrost, napawający optymizmem po dłuższym okresie spadków. Dobre wyniki II kwartału spowodowały poprawę pozycji Polski w statystykach BIZ na Ukrainie – udział polskich inwestycji wzrósł z 1,9% po I kwartale do 2,2%, a Polska

przesunęła się z 13 na 12 miejsce w zestawieniu najważniejszych inwestorów zagranicznych na Ukrainie, wyprzedzając Szwajcarię.

W efekcie wspomnianej inwestycji PKO BP udział sektora finansowego w polskich inwestycjach na Ukrainie sięgnął ponad 60% - obok „Kredobanku” do najważniejszych projektów inwestycyjnych należy zaangażowanie banków Pekao SA w UniCredit Ukraina, Getin Holding w Plus Banku (d. Prikarpatyya Bank) oraz towarzystwa ubezpieczeniowego PZU SA w PZU Ukraina. Wśród podmiotów sektora przemysłowego wymienić warto m.in. inwestycje firm Barlinek, Cersanit, Sanitec-Koło, Can-Pack, Maspex-Wadowice, Grupa Sobieski, TZMO, Inter-Groclin, firm meblarskich Forte, BRW i Nowy Styl, koncernu mięsnego Duda.

Rys. 3. Polskie inwestycje bezpośrednie na Ukrainie w latach 2000-2009

Źródło: Państwowy Komitet Statystyki Ukrainy

III. Podsumowanie i wnioski

Eksport. Skala spadku dostaw towarów z Polski na Ukrainę w I półroczu 2009 była nadal wyraźnie wyższa niż w przypadku całego polskiego eksportu. Jednak w stosunku do wyników za I kwartał obserwowane jest nieznaczne wyhamowanie tempa zmniejszania się eksportu na Ukrainę (o 1 punkt procentowy), w sytuacji dalszego pogłębiania się spadku całego polskiego eksportu. W rezultacie udział dostaw na Ukrainę w polskim eksporcie zwiększył się w II kwartale z 2,24% do 2,51%, nadal jednak znacząco odbiega od rezultatów uzyskiwanych w latach ubiegłych (3,8-4%). Według ukraińskich danych statystycznych **skala spadku importu z Polski jest tylko nieznacznie większa niż spadek całego importu towarowego Ukrainy** (w stosunku do I kwartału różnica ta zmniejszyła się nawet z 3,3 do 2,1 punktu procentowego). Jednak na tle innych europejskich dostawców towarów na Ukrainę Polska w II kwartale pogorszyła swoją pozycję (w okresie styczeń-marzec spadek dostaw na Ukrainę z państw europejskich był mniejszy tylko o 0,5 punktu procentowego niż spadek dostaw z Polski, po półroczu różnica ta wzrosła do 2,9 p.p.).

Podstawową przyczyną wyraźnego zmniejszenia polskiego eksportu na Ukrainę jest trudna sytuacja gospodarcza w tym kraju, przejawiająca się znacznym spadkiem popytu na towary importowane – duży spadek dostaw importowych odnotowany został w przypadku wszystkich najważniejszych partnerów handlowych Ukrainy. **Fakt, iż ukraiński import z Polski zmniejszył się bardziej niż w przypadku innych państw europejskich wynika w**

dużym stopniu z odmiennej struktury dostaw. W polskim eksporcie na Ukrainę dominowały samochody i ich części, których import został drastycznie ograniczony, zarówno na skutek sytuacji rynkowej (m.in. znaczny wzrost cen w hrywnach przy znacznie mniejszych możliwościach uzyskiwania finansowania kredytowego), jak też stosowanej polityki ochrony rynku (wprowadzenie dodatkowej stawki celnej na import samochodów). Potwierdza to skala spadku importu w przypadku czołowych dostawców samochodów osobowych na rynek ukraiński – Korei i Japonii (o około 80%). Ponadto duży udział w polskim eksporcie miały materiały budowlane (wyroby metalowe, ceramiczne itp.), zapotrzebowanie na które, w sytuacji zapaści budownictwa na Ukrainie, drastycznie spadło. Wyraźnie zmniejszyły się także zamówienia z ukraińskiego przemysłu, do którego trafiały dotąd polskie maszyny i urządzenia oraz wyroby metalowe.

Import. Tempo spadku importu towarów z Ukrainy znacząco powiększyło się w II kwartale, podobnie jak skala spadku wartości całego polskiego importu, przy czym w przekroju całego I półrocza **dostawy z Ukrainy, na tle sytuacji w polskim imporcie, zmniejszyły się w dużo większym stopniu.** Podobne wnioski wynikają z analizy ukraińskich danych na temat eksportu towarów do Polski – tempo spadku całego ukraińskiego eksportu w I półroczu było wyraźnie niższe niż dynamika spadku eksportu do Polski. Co prawda w II kwartale ukraiński eksport łącznie obniżył się bardziej niż dostawy do Polski, w efekcie czego udział Polski w ukraińskim eksporcie zwiększył się nieznacznie w stosunku do I kwartału – z 2,57% do 2,68% na koniec pierwszego półrocza. Udział dostaw z Ukrainy w polskim imporcie pozostał (w odniesieniu do okresu styczeń-marzec 2009) na niezmiennym, bardzo niskim poziomie niespełna 0,6%. To, iż ukraińskie dostawy do Polski zmalały bardziej niż dostawy do innych państw, wynika m.in. z faktu, iż **Polska praktycznie nie „partycypowała” w będących w I półroczu główną siłą napędową ukraińskiego eksportu dostawach zbóż** (ze względu na obowiązujące w UE stawki celne i nadwyżkę zbóż na rynku wewnętrznym). Istotny wpływ na skalę spadku importu z Ukrainy miało znaczące ograniczenie (o około 85%) zakupów **ukraińskich rud żelaza**, które w ubiegłym roku były największą wartościowo jednostkową pozycją w polskim imporcie z tego kraju. Znaczący spadek produkcji i eksportu **w ukraińskim przemyśle chemicznym**, szczególnie w odniesieniu do importowanej przez Polskę chemii organicznej, był kolejną przyczyną większej, niż w przypadku innych państw, skali spadku całego ukraińskiego eksportu do Polski.

Inwestycje. Wzrost polskich inwestycji w czasie trwającego nadal kryzysu gospodarczego, przynajmniej w odniesieniu do inwestycji PKO BP, wynikał z konieczności wsparcia znajdującego się w trudnej sytuacji finansowej podmiotu zależnego, ale również chęci wykorzystania okresu dekonunktury do wzmocnienia własnej pozycji rynkowej. Ważne jest aby polscy inwestorzy, wykazując uzasadnioną w obecnym okresie dużą ostrożność (czy wręcz wstrzeźliwość) w podejmowaniu decyzji inwestycyjnych na Ukrainie, potrafili jednocześnie dostrzegać pojawiające się szanse ekspansji na tym rynku, wynikające m.in. z dużej przeceny ukraińskich aktywów.

Opracował: Wydział Ekonomiczny Ambasady RP w Kijowie przy współpracy z Wydziałem Promocji Handlu i Inwestycji Ambasady RP w Kijowie